

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/6/2015
Identifikačné číslo spisu:	4014200680
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4014200680.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa: Y. K., bytom R., N. č.XXX, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29.augusta č.8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 6. októbra 2014, č.k. 23Sd/169/2014-21, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 6. októbra 2014, č.k. 23Sd/169/2014-21, **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom zo 6. októbra 2014, č.k. 23Sd/169/2014-21, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 12. mája 2014 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“), ktorým podľa § 65, § 274 ods.1 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č. 461/2003 Z.z.“) a podľa § 14 ods.4, § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 14.marca 2011. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal po preskúmaní postupu a rozhodnutia odporkyne preukázané, že navrhovateľovi bol rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky podľa zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) od 1. januára 2008 priznaný výsluhový dôchodok s nárokom na jeho výplatu od 14. augusta 2013. Keďže navrhovateľ v služobnom pomere policajta (vrátane doby vojenskej služby) v období od 1. apríla 1972 do 23. mája 1990 získal 18 rokov a 57 dní zamestnania v 1. kategórii funkcií, krajský súd mal za preukázané, že nesplnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením všeobecného dôchodkového veku podľa § 21 ods. 1 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb., keďže nezískal aspoň 20 rokov zamestnania v 1.kategórii funkcií. Krajský súd považoval rozhodnutie

odporkyne za súladné so zákonom. O trovách konania rozhodol vzhľadom na neúspech navrhovateľa v konaní.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil nedostatočne, lebo nerozobral konkrétne ustanovenie § 21 alebo iný paragrafu. Priznania nároku na starobný dôchodok sa domáhal najmä s poukazom na ustanovenie § 21 ods. 1 písm. b/, § 14 ods. 4 a § 12 ods. 3 písm. d/ a e/ zákona č. 100/1988 Zb., ktoré považuje za diskriminačné vzhľadom na skutočnosť, že patrí do zvýhodnenej I. pracovnej kategórie. Od ministerstva vnútra poberá výsluhový dôchodok vo výške 62 €.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 14. marca 2011, t.j. tri roky spätne od podania žiadosti o tento dôchodok.

Nebolo sporné, že navrhovateľ získal v služobnom pomere policajta (vrátane základnej vojenskej služby) celkom 18 rokov a 57 dní zamestnania v I. kategórii funkcií.

Zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií, a to podľa rezortných zoznamov zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992 (§ 14 ods. 1 zákona č.100/1988 Zb.).

Podľa § 14 ods.2 zákona č.100/1988 Zb. do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to

- a) zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach,
- b) ostatné zamestnania v baníctve vykonávané pod zemou v hlbinných baniach,
- c) zamestnania pod zemou pri uskutočňovaní podzemných stavieb baníckym spôsobom,
- d) zamestnania členov leteckých posádok a pracovníkov sústavne činných v lietadle za letu,
- e) zamestnania členov posádok námorných lodí,
- f) zamestnania, v ktorých sa vykonávajú zvlášť ťažké a zdraviu škodlivé práce v hutách alebo v ťažkých chemických prevádzkach,
- g) zamestnania kesonárov a potápačov,
- h) zamestnania vykonávané v prostredí ohrozenom vo významnej miere ionizujúcim žiarením pri úprave a konečnom spracovaní rádioaktívnych surovín, v jadrových elektrárnach a pri obsluhu cyklotrónu a výskumného reaktoru.
- i) zamestnanie vykonávané s dokázanými chemickými karcinogénmi a pri pracovných procesoch s rizikom chemickej karcinogenity,
- j) zamestnanie v baníctve vykonávané pod spodnou úrovňou nadložia a na skrývke v povrchových baniach (lomoch) na uhlie, na rádioaktívne nerasty a na nerasty, z ktorých možno priemyselne vyrábať kovy, na magnezit, azbest, tuhu, kaolín, žiaruvzdorné íly, keramické lupky, sadrovec, živec a na kremeň a kremenec na chemickotechnologické spracovanie alebo na spracovanie tavením,
- k) zamestnania v ťažbe a pri opracovaní kameňa, pri mletí a drvení kremeňa, kremenca a živca, pri formovaní žiaruvzdorných výrobkov a pri úprave keramických surovín vykonávané v prostredí vysokej koncentrácie agresívneho fibroplastického prachu, pokiaľ sú pracujúci pri výkone týchto zamestnaní nadmerne ohrození silikózou, a zamestnania sklárov dutého skla,
- l) zamestnania v stokovej sieti v podzemných priestoroch.

Pred prijatím zákona č.328/2002 Z.z., účinného od 1.júla 2002, bolo sociálne zabezpečenie policajtov upravené v piatej (osobitnej) časti zákona č.100/1988 Zb. Ich služba, vykonávaná pred 1. januárom 2000, je zaradená na účely dôchodkového zabezpečenia podľa druhov vykonávaných funkcií do I. alebo II. kategórie (§ 130 zákona č. 100/1988 Zb.).

Pojem „kategória funkcií“ nemožno stotožňovať s pojmom „pracovná kategória“.

Podľa § 14 ods.4 zákona č.100/1988 Zb. zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 hodnotí služba vojakov z povolania (§ 129) zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona. Služba zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/.

Je zrejmé, že navrhovateľ nespĺňal podmienky pre zaradenie jeho zamestnania do I. pracovnej kategórie podľa § 14 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. Keďže mu však nevznikol nárok na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č.100/1988 Zb., obdobie služobného pomeru policajta (I. kategória funkcií podľa § 130 zákona č. 100/1988 Zb.) mu bolo hodnotené ako doba zamestnania v I. pracovnej kategórii podľa § 14 ods.4 tohto zákona..

Podľa § 274 ods.1 zákona č.461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Nárok na starobný dôchodok vzniká najskôr dovŕšením dôchodkového veku, ktorý podľa § 65 ods.1 zákona č.461/2003 Z.z. je 62 rokov.

Skorší vznik nároku na starobný dôchodok odôvodňuje splnenie podmienok, uvedených v § 21 ods. 1, § 132 ods. 1 alebo § 174 ods. 1 a 2 zákona č. 100/1988 Zb.

Podľa § 21 ods.1 zákona č.100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- b) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/, ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ a e/,
- c) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/.
- d) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. i/ až l/.

V zmysle § 132 ods.1 písm. a/ zákona č.100/1988 Zb. policajt má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods.1 zákona č. 100/1988 Zb. občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/ prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo
- d) 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/, prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až l/ alebo 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods.2 zákona č.100/1988 Zb. podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999.

Služobný pomer navrhovateľa skočil dňom 23.mája 1990, netrval teda k 31. decembru 1999, ako to vyžaduje ustanovenie § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb.

Podľa § 12 ods.1 zákona č.100/1988 Zb. priemerný mesačný zárobok je mesačný priemer hrubých zárobkov dosiahnutých v piatich zárobkove najlepších kalendárnych rokoch v rozhodnom období; ak prichádza do úvahy viac rozhodných období, je priemerným, v ktorom je tento priemer najvyšší.

Podľa § 12 ods.3 zákona č.100/1988 Zb. rozhodným obdobím je obdobie desiatich po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov pred rokom,

d) v ktorom bol občan uvoľnený v súvislosti s uskutočňovaním racionalizačných a organizačných opatrení uvedených vo vykonávacom predpise, ak občan požiadal, aby sa prihliadlo na toto rozhodné obdobie, alebo

e) v ktorom bol občan prevedený alebo uvoľnený zo zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a/ a b/ preto, že natrvalo stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo ju nesmel vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou alebo pre dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície, ak občan požiadal, aby sa prihliadlo na toto rozhodné obdobie.

Z citovaných namietaných častí ustanovenia § 12 zákona č. 100/1988 Zb. vyplýva, že toto ustanovenie sa týka len spôsobu zistenia priemerného mesačného zárobku, z ktorého sa určuje suma starobného dôchodku, preto nie je možné § 12 ods. 3 písm. d/ a e/ tohto zákona vzťahovať aj na určenie dôchodkového veku. Pokiaľ sa teda navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku domáhal uplatnenia § 12 ods.3 písm. d/ a e/ zákona č.100/1988 Zb. vo vzťahu k § 21 ods.1 písm. b/ tohto zákona, túto jeho požiadavku odvolací súd nepovažoval za oprávnenú.

Z uvedených dôvodov mal aj odvolací súd za preukázané, že navrhovateľ nespĺnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok dovŕšením veku 55, resp. 58 rokov ani podľa § 21 ods. 1 písm. c/ a d/, ani podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., lebo nebol zamestnaný v takých zamestnaniach aspoň 20 rokov; získal v nich len 18 rokov a 57 dní. Taktiež mal za preukázané, že nárok na starobný dôchodok mu nevznikol ani dovŕšením veku 58 rokov, resp. dovŕšením veku 59 rokov podľa § 174 ods. 1 písm. c/ a d/ a ods. 2 zákona č.100/1988 Zb., lebo jeho služba netrvala k 31. decembru 1999.

Podmienku 20 rokov zamestnania v I. pracovnej kategórii pre vznik nároku na starobný dôchodok dovŕšením veku 55, resp. 58 rokov podľa § 21 ods. 1 ani podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. navrhovateľ nespĺnil.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že navrhovateľovi vznikne nárok na starobný dôchodok až dovŕšením veku podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., t.j. veku 62 rokov. Keďže ku dňu 14. marca 2011, od ktorého žiadosťou zo dňa 14. marca 2014 žiadal starobný dôchodok priznať, vek 62 rokov nedovŕšil, odporkyňa preskúmaným rozhodnutím zamietla jeho žiadosť v súlade so zákonom. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá a § 219 O.s.p. potvrdil ako vecne správny.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 250k ods.1 O.s.p. tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.